

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кириченка Сергія Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, другої статті 55, пункту 1 частини першої статті 56, частини першої статті 130, пункту 2 частини першої статті 284, частин першої, другої статті 409, статті 410, частини першої статті 411 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
14 січня 2026 року
№ 4-2(1)/2026

Справа № 3-226/2025(449/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – голови засідання,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кириченка Сергія Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, другої статті 55, пункту 1 частини першої статті 56, частини першої статті 130, пункту 2 частини першої статті 284, частин першої, другої статті 409, статті 410, частини першої статті 411 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Кириченко С.І. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частинам першій, другій, четвертій

статті 41, частинам першій, другій, шостій статті 55, статті 56, пункту 9 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) частини першу, другу статті 55, пункт 1 частини першої статті 56, частину першу статті 130, пункт 2 частини першої статті 284, частини першу, другу статті 409, статтю 410, частину першу статті 411 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до оспорюваних положень Кодексу:

– «1. Потерпілим у кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди, а також адміністратор за випуском облігацій, який відповідно до положень Закону України „Про ринки капіталу та організовані товарні ринки“ діє в інтересах власників облігацій, яким кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди.

2. Права і обов'язки потерпілого виникають в особи з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого.

Потерпілому вручається пам'ятка про процесуальні права та обов'язки особою, яка прийняла заяву про вчинення кримінального правопорушення» (частини перша, друга статті 55);

– протягом кримінального провадження потерпілий має право „бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені цим Кодексом“ (пункт 1 частини першої статті 56);

– „1. Шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, відшкодовується державою за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом“ (частина перша статті 130);

– кримінальне провадження закривається в разі, якщо „встановлена відсутність в діянні складу кримінального правопорушення“ (пункт 2 частини першої статті 284);

– „1. Підставою для скасування або зміни судового рішення при розгляді справи в суді апеляційної інстанції є:

- 1) неповнота судового розгляду;
- 2) невідповідність висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження;
- 3) істотне порушення вимог кримінального процесуального закону;
- 4) неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність.

2. Підставою для скасування або зміни вироку суду першої інстанції може бути також невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого“ (частини перша, друга статті 409);

– „1. Неповним визнається судовий розгляд, під час якого залишилися недослідженими обставини, з’ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, зокрема, у разі якщо:

- 1) судом були відхилені клопотання учасників судового провадження про допит певних осіб, дослідження доказів або вчинення інших процесуальних дій для підтвердження чи спростування обставин, з’ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення;

2) необхідність дослідження тієї чи іншої підстави впливає з нових даних, встановлених при розгляді справи в суді апеляційної інстанції“ (стаття 410);

– „1. Судове рішення вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження, якщо:

- 1) висновки суду не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду;
- 2) суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки;

3) за наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у судовому рішенні не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші;

4) висновки суду, викладені у судовому рішенні, містять істотні суперечності“ (частина перша статті 411).

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Кириченко С.І. звернувся до Державного бюро розслідувань з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 364 Кримінального кодексу України, слідчим Лубенського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Полтавській області (далі – Слідчий). Слідчий першого слідчого відділу (з дислокацією у місті Полтава) Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Полтаві (далі – Управління), постановою від 14 лютого 2025 року заклав кримінальне провадження у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення у діях Слідчого.

Слідчий суддя Октябрського районного суду міста Полтави ухвалою від 2 квітня 2025 року, залишеною без змін ухвалою Полтавського апеляційного суду від 5 червня 2025 року, відмовив у задоволенні скарги Кириченка С.І. на постанову слідчого першого слідчого відділу (з дислокацією у місті Полтава) Управління про закриття кримінального провадження.

Кириченко С.І. стверджує, що внаслідок застосування судами пункту 2 частини першої статті 284 Кодексу „особа, яка скоїла злочин, уникне відповідальності“.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі має міститися обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону, та якщо: вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду); із дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (частина перша статті 77); як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої статті 77 цього закону, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу (частина друга статті 77); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу є ухвала Полтавського апеляційного суду від 5 червня 2025 року, яка набрала законної сили з моменту її проголошення. З огляду на викладене

Кириченко С.І. мав реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 6 вересня 2025 року.

Автор клопотання подав до Конституційного Суду України конституційну скаргу 27 листопада 2025 року, тобто з порушенням тримісячного строку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, а клопотання про поновлення пропущеного строку не висловив.

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України не вбачає підстав для розгляду конституційної скарги Кириченка С.І. з мотивів суспільного інтересу відповідно до частини другої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Зі змісту ухвали Полтавського апеляційного суду від 5 червня 2025 року також вбачається, що суд не застосовував частини першу, другу статті 55, пункт 1 частини першої статті 56, частину першу статті 130, частини першу, другу статті 409, статтю 410, частину першу статті 411 Кодексу, щодо неконституційності яких звернувся автор клопотання.

Крім того, аналіз конституційної скарги дає підстави для висновку, що Кириченко С.І., стверджуючи про невідповідність Конституції України пункту 2 частини першої статті 284 Кодексу, не навів обґрунтування тверджень щодо його неконституційності, а лише висловив незгоду із судовими рішеннями, ухваленими у його справі.

Отже, Кириченко С.І. не дотримав вимог частини першої, пункту 6 частини другої статті 55, пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту

Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату
Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кириченка Сергія Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, другої статті 55, пункту 1 частини першої статті 56, частини першої статті 130, пункту 2 частини першої статті 284, частин першої, другої статті 409, статті 410, частини першої статті 411 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**